

Autobusima na »Svetovanske dane 2000.«

Od srijede do nedjelje, 25. lipnja, u Sv. Ivanu Želinu održavaju se Sajam vina i turizma i 32. izložba vina sjeverozapadne Hrvatske, pod zajedničkim nazivom »Svetovanski dani 2000.« Prijedbu je svećano otvorio predsjednik države Stjepan Mesić, uz nazočnosti mnogobrojnih uznikana iz hrvatskog političkog i gospodarskog života.

U sklopu »Svetovanskih dana 2000.« održat će se smotra folklora, okrugli stol o budućnosti vinarstva i vinogradarstva, recital suvremenog kajkavskog pjesništva »Dragutin Domjančić«, a predstaviti će se i turistička ponuda Krapinsko-zagorske, Varaždinske, Međimurske i Koprivničko-križevačke županije.

U subotu, na blagdan sv. Ivana Krstitelja, zaštitnika grada, održat će se svećana misa, sjednica Gradskoga poglavarstva i predstaviti monografiju Sveti Ivan Želina - 8 stoljeća pisane povijesti i kulture. U sklopu predstavljanja turizma i kulturnog bogatstva, predstaviti će se Grad Zagreb i Zagrebačka županija i održati izbor uzorne hrvatske seoske žene. U nedjelju će se pak predstaviti Istarska županija, Virovitičko-podravska, Bjelovarsko-bilogorska i Sisačko-moslavačka.

Autobusi »Čazmatransa« prevozit će izletnike organizirano, po cijeni od 18 kuna za povratnu kartu, od petka, 23. lipnja do nedjelje, od Zagreba do Svetoga Ivana Želina. Prijave i rezervacije od 8 do 16 sati na telefon 63-45-272. Autobusi će polaziti s parkirališta Cibone u petak u 16 i 18 sati (povratak u 19. 20. 21. i 21.50 sati). U subotu je polazak u 17 i 19 sati (povratak u 20.15 i 21.45 sati). U nedjelju je polazak u 11 i 15.30 sati (povratak u 14 i 19.30 sati).

Bazeni Sportsko-rekreacijskog centra Želina biti će otvoreni za posjetitelje tijekom cijelog trajanja »Svetovanskih dana«.

**PETKOM:
METEOROLOŠKA
ČITAONICA
Ivanjsko ljeto**

Piše: Mr. Milan Sijerković

Lipanj je Zagrebu, a i u cijeloj središnjoj Hrvatskoj, najkrušniji mjesec u godini. Vremenska motreća na zagrebačkom meteorološkom opservatoriju na Gricu u najnovijem klimatoškom razdoblju od 1961. do 1990. godine upozoravaju na prosječno 101 mm oborina u lipnju. Drugi u redoslijedu najkrušnijih mjeseci, kolovoza, ima 91 mm, a treći, srpanj, 97 mm. U lipnju je i najveći broj oborinskih dana, prosječno 14.4 dana, što znači da kiša pada zamalo svaki drugi dan!

Kiša u lipnju ne potječe od nama najblizih sredozemnih ciklona jer ih tada zapravo i nema. Lipanske kiše u Zagrebu povezane su s atlantskim ciklonama, koje se iznad zapadne i sjeverozapadne Europe premeštaju na istok i zahvaćaju europski kontinent. S njima prodire vlažni i svježe oceanske zračne mase, čije fronte zahvaćaju i veliki dio Hrvatske. Nova se zračna masa graje od pregrijana kopna i mješa se kao voda, u toncu na štendnjaku. Otud kako razvijeni oblaci iz kojih se može sručiti obilna kiša, praćena olujnim vjetrom, munjamama, gromovima, a pokadišto i tučom. U lipnju je grmljavina u Zagrebu češće nego u drugim mjesecima u godini, a jednako tako i tuča.

„Načrkom sv. Marka gomili se crni gusti oblaci. U tamnoj mrkoljko noći ne vidi se horizont i čini se kao da je zvonik crkve razderao oblak, pa sad iz njih lijeva gusta kiša. Uz crkvu i niz bansku palatu pljušte pravi potoci, plivaju struje i strovaljuju se na Gospodarsku ulicu. Pljusak je raščistio sve ulice (...) Vjetar lonata kestenjata Strossmayerovog šetališta, kiša pljušti, a potoci se kotrljaju nizbrdje.“

Tako je davno spisateljica Marija Jurić Zagorka opisala u svojem romanu Knežinja iz Petrinjske ulice nevjeme što se stisuilo na zagrebački Gornji grad.

Tako i slični nevjermi zamjećuju se u lipnju, barem jedanput. Pogoršanja vremena s obilnim kišama češće su u prva dva lipanska desetodnevja nego u trećem.

Potkraj drugog i početkom trećeg desetodnevja dani su najduži u godini, pa sunce najduže i najjače grijje. To je razdoblje ljetnog suncostaja, kada astronomski počinje ljetno. Izostanu li prodiroti svježeg oceanskog zraka, temperatura može biti visoka, pa se ljetno najavi prikladnji zatopljenjem. U Zagrebu je 20. lipnja srednja dnevna temperatura 20 stupnjeva Celzijevih i nakon toga nadnevka bit će oko dva mjeseca viša od naznačenog iznosa. To je razdoblje »pravog« ljeta.

U puku se početak ljeta predjeljevanje Ivanja, 24. lipnja, blagdan koji se slavi u čast rođenja sv. Ivana Krstitelja. Časenje tog blagdana u bliskoj je već sa starom poganskom svetkovinom ljetnog suncostaja. U Slavena, Kelta i Germana bio je običaj paljenja kriesa uoči Ivana. Uz obrednu vatrnu, koja se pali po humčima, u takvim se okolnostima pjevaju prizgodne pjesme, pleše se kolo, a mlađe preskace vatru. Vatra se, naime, odvaja, kada smatrala djetotvornim sredstvom za gonjenje zlih duhova, koji bi mogli pričiniti štetu usjevima i drugim plodnim.

Premda će i poslije Ivanja u nas povremeno prodirati svježiji zrak, smatra se da više ne može biti jakog zahladjenja. Na to upućuje i izreka: »Da kriesa sukno oblači, postlige ga svlači.«

S obzirom na to, zanimljiva je bilješka u ljetopisu koji je pisao poznati povjesničar, književnik i političar Pavao Ritter Vitezović. Godine 1658. ivanjski je mraz uništio svekoliku ljetinu u zagrebačkoj okolici.

Neizvjesna budućnost malog naselja u Markuševcu

Foto: Vjesnik/Lea Stergar

Mali Široki Brijeg: Sve više vlasnika priznaje da su gradili bez građevinske dozvole

Vlasnica kuće na Malom Širokom Brijegu: Bazen i nadstrešnicu gradili smo bez dozvole/ Ćiro Grubišić veli da nije bespravni investitor, nego, možda, vlasnik bespravno izgrađene kuće/I Jure Gabrić je gradio, jer »tada nije bilo tako strogih zakona«

S približavanjem 25. lipnja, datuma do kada, prema rješenju građevinskih inspekторa, svaki vlasnik kuće na Malom Širokom Brijegu treba o vlastitu trošku ukloniti svoj bespravno sagradeni objekt, počeli su se javljati donedavna »nepoznati investitori«.

Prvi od njih je Ćiro Grubišić, konzul RH u Mostaru, koji je počeo davati izjave zajedno sa svojim odvjetnikom Željkom Olujićem. Tu su izjave prerasle i u otvoreni napad na ministra Božu Kovačevića, no ovaj ih nije htio komentirati, već je to prepustio javnosti. Ministar je istodobno, zlu ne trebalo, građevinskim inspektorima još jednom naredio da provjere stanje na Malom Širokom Brijegu, no pokazalo se, da su građevinski inspektori točno utvrdili kako ni jedan objekt na Malom Širokom nema građevinske dozvole. To su sad, jedan po jedan, počeli priznavati i sami vlasnici.

Tako je konzul Ćiro Grubišić priznao da je bez građevinske dozvole sagradio nadstrešnicu ali je dodao i to, da on nije bespravni graditelj, već da je, u najgorjem slu-

čaju, vlasnik bespravno izgrađene kuće, za što bi onda kriticu trebao snositi njegov bivši odvjetnik.

Da kuća ipak nije sagrada propisno, potvrdila nam je u razgovoru i Julija Turac, koja je prodala kuću Grubišiću. Prema njenim riječima, on i njen pokojni suprug kuću su početkom 80-ih sagradili bez dozvole, a onda ju je ona prodala Ćiri Grubišiću.

U četvrtak smo razgovarali i s Ndom Miroševići, vlasnicom kuće na Građečaku lijevom 61b, kuće koja jedina na Malom Širokom Brijegu ima bazen, a nalazi se točno iznad kuće konzula Ćira Grubišića.

– Kuću koju smo kupili nismo mijenjali, samo smo obnovili fasadu. Međutim, tijekom 1996. i 1997. sagradili smo bazen i nadstrešnicu, za što nemamo građevinsku dozvolu jer je nismo mogli dobiti. Mogu reći da ćemo na rješenje građevinskih inspekторa podnijeti žalbu. Mislim da bi nam se trebalo dopustiti retrogradno pribavljanje građevinske dozvole, jer mi nismo mijenjali okoliš ili sagradili nešto što ga narušava,

rekla je Nada Mirošević. Ona nije željela govoriti o prijašnjem vlasniku, ali ni zašto je njen obitelj novac investirala u bespravnu gradnju. Naime, bazen i nadstrešnicu, sagradeni su u vrijeme kada je Sabor već donio odluku kojom je podržuje uključenje u Park prirode Medvednica.

Izjavu o svojoj kući na istom brijegu dao je pred televizijskim gledateljstvom i generalu Ljubo Češić Roju. I on je priznao kako u nema građevinske dozvole, te dodao kako će kuću, ako zatreba, srušiti sam.

Jure Gabrić (57), također je jedan od bespravnih graditelja. On je starosjedilac, zemljiste na kojem se nalazi njegova kuća kupio je 1977. godine i počeo gradnju jer tada nije bilo tako strogih zakona.

– Ja sam podnio žalbu na rješenje o rušenju, jer ovo nije moja vikendica nego moj dom, napominje Gabrić. Ukoliko mu se kuća ipak sruši, postat će, kaže, socijalni slu-

čaj CLAUDIO KRAMARIĆ

Svetovanski kriješ na Srednjacima

U petak, 23. lipnja u 20.30 sati po četvrtvu se put zapaliti svetovanski kriješ ispred zgrade MH Horvati Srednjaci, Horvatska 54. Program te večeri bit će ovakav:

nastup KUD-a »Ivan Goran Kovacic«, paljenje kriješa i preslikanje preko vatre, tombola s nagradama za sve Ivane i Ivance, a od 22.30 sati pećene srdele, vino i sokovi za sve prisutne. Zabava u pjesmu, glazbu i ples po ponoći. Za kriješ je osiguran smilež iz Vela Luke.

Obavijest voćarima i vinogradarima

Hrvatski zavod za poljoprivredu savjetodavnu službu obavještava voćare Zagreba i Zagrebačke županije da od posljednje preporuke za zaštitu bilja, od 16. lipnja, nije zabilježena ni jedna zaraza uzočnikom krvastosti jabuke, te stoga nema potrebe za ponovnom zaštitom nasada.

Zagrebački vinogradari, koji su zaštilili svoje nasade prema preporuci Službe za zaštitu bilja od 16. lipnja, mogu također smatrati da su im nasadi zaštićeni, ističe se u obavijesti Zavoda.

Tečajevi Hrvatsko-američkog društva

Hrvatsko-američko društvo organizira tečajevi modnog dizajna, crtanja i slikanja za osnovnoškolce, srednjoškolce, studentice ali i sve one koji ne spadaju i u jednu od ovih grupa, bez obzira na dob.

Otvorene su i likovne radionice za djecu od 24. lipnja, umjesto tramvaja noćne linije broj 33, vozit će autobus.

Poziv na godišnju skupštinu

U Društvo sive učilišnih nastavnika, Hrvatska 17, održat će se u ponedjeljak, 26. lipnja u 19. sati, godišnja skupština Odjela za fonetiku Hrvatskoga filološkog društva.

Obavijest ZET-a

Zbog radova na redovitim održavanju postrojenja ispravljačke stanice Žitnjak, u noći sa subote na nedjelju 24. na 25. lipnja, umjesto tramvaja noćne linije broj 33, vozit će autobus.

Poziv na godišnju skupštinu

U Društvo sive učilišnih nastavnika, Hrvatska 17, održat će se u ponedjeljak, 26. lipnja u 19. sati, godišnja skupština Odjela za fonetiku Hrvatskoga filološkog društva.

Obavijest ZET-a

Zbog radova na izmjeni tramvajskih tračnica na Jadranskom mostu, u noći sa 24. na 25. lipnja (noć na subotu), 26. na 27. lipnja (noć na utorku), 27. na 28. lipnja (noć na srijedu) te s 30. lipnja na 1. srpnja (noć na subotu), umjesto tramvaja noćne linije broj 31, vozit će autobus.

martin

Najtoplji lipanj u zadnjih 50 godina, kiša u petak navečer?

Nakon visokih temperatura koje su u četvrtak dosegale nesnošljivih 36 stupnjeva Celzija, spasonosnu kišu Zagrepčani ipak mogu očekivati u petak navečer. Prodor svježeg zraka nastupit će od subote, kada će doći do postupnog pada temperature za nekoliko stupnjeva. Od pondjeljka se očekuje svježje vrijeme i ugodnije razdoblje.

Prema rječima dežurnog sinoptiča-

ra u Državnom hidrometeorološkom zavodu ovaj je lipanj najtoplji u zadnjih 50 godina. Čak jedanaest jako vrućih dana prelazi je temperature iznad 30 stupnjeva Celzijusa što je karakteristično za srpanj i kolovoz. Zanimljivo je da je 30. lipnja 1950. godine bila najviša temperatura od 37,6 stupnjeva.

Vodostaj Save se u četvrtak spustio na minus 283 centimetara. (sr,sd)

U čast Penkali: Najstariji hrvatski avion, iz 1933., i maketarska izložba

U petak, 23. lipnja, navršava se 90 godina od gradnje i polijetanja prvog hrvatskog aviona genijalnog izumitelja i konstruktora inž. Slavoljuba Penkale. Riječ je o najznačajnijem danu u povijesti razvoja zrakoplovstva u Hrvatskoj i na slavenskom jugu – 23. lipnju 1910. godine.

List »Novosti« od 25. lipnja 1910. piše: »Lete ova Penkale, i sam inženjer i njegov Penkala aeroplani! Čekali smo doista dugo, dok smo se mogli osvojiti da se pripovijest o letenju dade realizirati i u Zagrebu.«

U čast na taj slavni dogadjaj, a pod patronom »Obnovimo najstariji hrvatski avion«, u dvorištu Tehničkog muzeja izložiti će se vrijedan i jedinstven muzejski izložak, avion »Fizir F. N.« iz 1933. po-

Učestvovanje najstarije hrvatske avione u povijesti razvoja zrakoplovstva u Hrvatskoj i na slavenskom jugu – 23. lipnju 1910. godine.

Na sajmu knjiga »S knjigom na more«, knjige i do 50 posto jeftinije

U organizaciji »Zagrebačke naklade«, od ponedjeljka, 26., do petka, 30. lipnja, u prostorijama Studentskog centra, Savska 25 održat će se četvrti sajam knjiga pod nazivom »S knjigom na more«. Od organizatora sajma Krešimir Maligec.

Prema Maligecovim rječima, »Zagrebačka naklada« još pregovora s nakladničkom kućom »Vedis«, koja će, budući u iz